

Bošnjacko nacionalno vijeće
Bosniac National Council
Национални савети бошњачке националне мањине

STRATEGIJA RAZVOJA INFORMISANJA NA BOSANSKOM JEZIKU U REPUBLICI SRBIJI DO 2016. GODINE (BOŠNJAČKA MEDIJSKA STRATEGIJA)

- POLAZNE OSNOVE -

I. OPIS STANJA

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine, u Srbiji živi **145.278** Bošnjaka koji su se izjasnili pod tim nacionalnim imenom, kao i 22.301 građana koji su se u nacionalnom smislu izjasnili kao Muslimani. Sandžački Bošnjaci u Republici Srbiji predstavljaju drugu po brojnosti manjinsku nacionalnu zajednicu (poslije Mađara), odnosno, poslije Srba i Mađara, treća nacionalna zajednica u Srbiji uopšte.

U Republici Srbiji ne postoji nijedno informativno štampano glasilo na bosanskom jeziku u dnevnoj dinamici izlaženja.

Od 2006. godine Ministarstvo kulture Republike Srbije sufinansira "Bošnjacku riječ", časopis za kulturu i društveni život sandžačkih Bošnjaka, koji izlazi tromjesečno i čiji je cilj promocija kulturnih i drugih osobnosti pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice.

Od 2008. do kraja 2011. godine resorno ministarstvo u oblasti informisanja (Ministarstvo kulture - Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva) sufinansiralo je izdavanje nezavisnog heftičnika na bosanskom jeziku „Sandžačke novine“. Sufinansiranje se vršilo na godišnjem nivou, na osnovu javnog konkursa za štampane medije na jezicima nacionalnih manjina, koje raspisuje resorno ministarstvo. Sufinansiranje je obuhvatalo troškove štampanja i distribucije novina, kao i troškove honorara za 5 saradnika projektovane u iznosu prosječne bruto zarade u Republici Srbiji. Ostale troškove (troškovi nabavke opreme, troškovi telekomunikacionih i drugih usluga, troškovi zakupnine poslovnog prostora, putni i drugi režijski troškovi) snosio je izdavač.

Na području Autonomne pokrajine Vojvodina pripadnici nacionalnih manjina svoje pravo na informisanje na maternjem jeziku ostvaruju u velikom dijelu kroz program Pokrajinskog radiodifuznog servisa RTV Vojvodina.

Iako je Radio-televizija Srbije zakonom definisana i uređena kao javni servis, u programu RTS ne postoji nijedna informativna emisija na bosanskom jeziku, a zastupljenost sadržaja iz historije, kulture i tradicije sandžačkih Bošnjaka je skoro zanemarljiva.

Postojećim zakonskim rješenjima u oblasti radiodifuzije područje šest sandžačkih opština podijeljeno je na dvije radiodifuzne oblasti čime je onemogućeno pokrivanje cjelokupnog područja u kojem u najvećem broju žive sandžački Bošnjaci jedinstvenim televizijskim ili radijskim programom na nivou regionalne pokrivenosti.

II. PRAVNI OKVIR

2.1. OPŠTE ZAKONSKE ODREDBE

Ustavom Republike Srbije iz oktobra 2006. godine („sl. glasnik RS“, br. 83/06), Republika Srbija uređena je kao “država srpskog naroda i svih građana koji u njoj žive, zasnovana na vladavini prava i socijalnoj pravdi, načelima građanske demokratije, ljudskim i manjinskim pravima i slobodama i pripadnosti evropskim principima i vrijednostima”. U odnosu na prethodni Ustav iz 1990. godine, kojim je Srbija bila definisana kao “demokratska država svih građana koji u njoj žive, zasnovana na slobodama i pravima čovjeka i građanina, na vladavini prava i na socijalnoj pravdi“, sa aspekta zaštite i unaprjeđenja manjinskih prava, novo ustavno određenje države u stručnim krugovima označeno je kao korak unazad.

Zaštiti prava nacionalnih manjina u Ustavu je posvećeno posebno poglavlje. Odredbama tog poglavlja, posebno se zabranjuje nasilna asimilacija pripadnika nacionalnih manjina, kao i preduzimanje bilo kakvih mjera koje bi prouzrokovale vještačko mijenjanje nacionalnog sastava stanovništva na područjima gdje pripadnici nacionalnih manjina žive tradicionalno i u značajnom broju (čl. 78. Ustava).

Prema Ustavu, “pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo: na izražavanje, čuvanje, njegovanje, razvijanje i javno izražavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti; na upotrebu svojih simbola na javnim mjestima; na korišćenje svog jezika i pisma; da u sredinama gdje čine značajnu populaciju, državni organi, organizacije kojima su povjerena javna ovlašćenja, organi autonomnih pokrajina i jedinica lokalne samouprave vode postupak i na njihovom jeziku; na školovanje na svom jeziku u državnim ustanovama i ustanovama autonomnih pokrajina; na osnivanje privatnih obrazovnih ustanova; da na svome jeziku koriste svoje ime i prezime; da u sredinama gdje čine značajnu populaciju, tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica, naselja i topografske oznake budu ispisane i na njihovom jeziku; na potpuno, blagovremeno i nepristrasno obavještanje na svom jeziku, uključujući i pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmjenu obavještenja i ideja; na osnivanje sopstvenih sredstava javnog obavještanja, u skladu sa zakonom” (čl. 79. Ustava).

Ustavom se propisuje da pripadnici nacionalnih manjina mogu osnivati svoja prosvjetna i kulturna udruženja, kao i pravo pripadnika manjina na „nesmetane veze i saradnju sa sunarodnicima izvan teritorije Republike Srbije” (čl. 80. Ustava).

Prema Ustavu, država Srbija se obavezuje da, u oblastima obrazovanja, kulture i informisanja, podstiče duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzima efikasne mjere za unaprjeđenje uzajamnog poštovanja, razumijevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njenoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet (čl. 81. Ustava).

Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, od 27. februara 2002. godine, pravno je utvrđen i regulisan sistem zaštite prava manjinskih nacionalnih zajednica u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Tim zakonom predviđeno je osnivanje nacionalnih vijeća (nacionalnih savjeta) kao organa zaštite i ostvarivanja prava pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica na samoupravu u oblasti upotrebe jezika i pisma, obrazovanja, informisanja i kulture. Kao pravna sljedbenica SR

Jugoslavije, Republika Srbija prihvatila je implementaciju prava nacionalnih manjina iz ovog zakona. Ovim zakonom se reguliše način ostvarivanja individualnih i kolektivnih prava nacionalnih manjina, uređuje njihova zaštita od svakog oblika diskriminacije i uspostavljaju instrumenti kojima se obezbjeđuju i štite posebna prava nacionalnih manjina na samoupravu u oblasti obrazovanja, upotrebe jezika, informisanja i kulture.

Zakonom se zabranjuju mjere koje mijenjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim nacionalnim manjinama i koje otežavaju uživanje i ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina (član 22. Zakona).

Nacionalna manjina u smislu ovog zakona pravno se definiše kao svaka grupa državljana Republike Srbije koja je po brojnosti dovoljno reprezentativna, iako predstavlja manjinu na njenoj teritoriji, koja pripada nekoj od grupa stanovništva koje su u dugotrajnoj i čvrstoj vezi sa njenom teritorijom i posjeduje obilježja kao što su jezik, kultura, nacionalna ili etnička pripadnost, porijeklo ili vjeroispovijest, po kojima se razlikuje od većine stanovništva, i čiji se pripadnici odlikuju brigom da zajedno održavaju svoj zajednički identitet, uključujući kulturu, tradiciju, jezik ili religiju. Prema takvom određenju, nacionalnim manjinama se smatraju sve grupe državljana koji se nazivaju ili određuju kao narodi, nacionalne i etničke zajednice, nacionalne i etničke grupe, nacionalnosti i narodnosti, a koji ispunjavaju uslove iz definisanog određenja manjine.

Zakonom o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina, usvojenim u Skupštini Srbije 31. avgusta 2009. godine, definisane su i određene nadležnosti nacionalnih vijeća u Republici Srbiji, kao i njihov odnos sa organima lokalne samouprave, državnim organima i drugim nosiocima javnih ovlašćenja.

Prema ovom zakonu, nacionalno vijeće (savjet) predstavlja nacionalnu manjinu u oblasti obrazovanja, kulture, obavještavanja na jeziku nacionalne manjine i službene upotrebe jezika i pisma, učestvuje u procesu odlučivanja ili odlučuje o pitanjima iz tih oblasti i osniva ustanove, privredna društva i druge organizacije iz ovih oblasti, u cilju očuvanja nacionalnog identiteta svoje nacionalne zajednice.

Nacionalna vijeća, prema ovom zakonu, također, mogu inicirati donošenje i vršiti praćenje sprovođenja zakona i drugih propisa iz oblasti kulture, obavještavanja i službene upotrebe jezika i pisma, kao i učestvovati u pripremi propisa i predlagati izmjene i dopune propisa kojima se uređuju Ustavom zagarantovana prava nacionalnih manjina u navedenim oblastima.

2.2. ZAKONSKO UREĐENJE OBLASTI INFORMISANJA

Pravo na informisanje na maternjem jeziku, pored prava na obrazovanje, očuvanje i razvoj kulture i službene upotrebe jezika i pisma, jedno je od ključnih manjinskih prava, u skladu sa zakonom. U Srbiji ovo pravo zagarantovano je ratifikovanim međunarodnim dokumentima (Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina i Evropska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima) i domaćim zakonodavstvom (Ustav Republike Srbije, Zakon o zaštiti sloboda i prava nacionalnih

manjina, Zakon o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina, Zakon o ratifikaciji Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, Zakon o javnom informisanju, Zakon o radiodifuziji).

U **Ustavu Republike Srbije**, članom 79, pripadnicima nacionalnih manjina se garantuje pravo „... na potpuno, blagovremeno i nepristrasno obavještanje na svom jeziku, uključujući pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmjenu obavještenja i ideja...“

Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina, članom 17, propisano je da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na „... potpuno i nepristrasno obavještanje...“

Zakonom o javnom informisanju, članom 5, utvrđeno je da „radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica u informisanju na sopstvenom jeziku i njegovanju sopstvene kulture i identiteta, Republika obezbjeđuje dio sredstava ili drugih uslova za rad javnih glasila na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica“.

Zakonom o radiodifuziji, članom 78, propisana je obaveza nosioca javnog radiodifuznog servisa da „u cilju ostvarivanja opšteg interesa u oblasti javnog radiodifuznog servisa“:

1) proizvode i emituju programe namijenjene svim segmentima društva, bez diskriminacije, vodeći pri tom računa naročito o specifičnim društvenim grupama kao što su djeca i omladina, manjinske i etničke grupe, hendikepirani, socijalno i zdravstveno ugroženi, gluhoonijemi (sa obavezom paralelnog emitovanja ispisano g teksta opisa zvučnog segmenta radnje i dijaloga), i dr.;

2) uvažavaju jezičke i govorne standarde, kako većinskog stanovništva, tako, u odgovarajućoj srazmjeri, i nacionalnih manjina, odnosno etničkih grupa, na području na kome se program emituje;

3) obezbjede zadovoljenje potreba građana za programskim sadržajima koji izražavaju kulturni identitet, kako naroda, tako i nacionalnih manjina, odnosno etničkih grupa, kroz mogućnost da određene programe ili programske cjeline, na područjima na kojima žive i rade, prate i na svom maternjem jeziku i pismu.

Odredbe utvrđene Zakonom o radiodifuziji ugrađene su i u **Statut Radiodifuzne ustanove Radio televizija Srbije**, član 3.

Zakonom o ratifikaciji Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima, u članu 3, među deset manjinskih jezika u Srbiji, pominje se i bosanski kao maternji jezik sandžačkih Bošnjaka. Istim članom, država Srbija preuzela je obavezu na primjenu odredbi člana 11. Povelje.

Predstavnici Javnog radiodifuznog servisa (Radio televizije Srbije) i predstavnici nacionalnih savjeta nacionalnih manjina potpisali su, 21.09.2007. godine, **Sporazum o saradnji** na proizvodnji i emitovanju programa koji se odnose na nacionalne manjine koje žive u Republici Srbiji.

2.3. ZNAČAJNIJI IZVODI IZ ZAKONA

Zakon o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina ("Sl. glasnik RS", br. 72/09)

4. Nadležnosti u oblasti obaveštavanja Osnivačka prava

Član 19.

Nacionalni savet može, na način utvrđen zakonom, samostalno ili zajedno sa drugim pravnim licem, osnivati ustanove i privredna društva za obavljanje novinsko-izdavačke i radio-televizijske delatnosti, štampanja i reprodukcije snimljenih medija i vršiti prava i obaveze osnivača.

Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave kao osnivač javnih preduzeća i ustanova u oblasti javnog informisanja koje u celini ili pretežno vrše informisanje na jeziku nacionalne manjine mogu u sporazumu sa nacionalnim savetom u celini ili delimično preneti osnivačka prava na nacionalni savet.

Učešće u upravljanju ustanovama

Član 20.

Nacionalni savet:

- 1) daje mišljenje u postupku imenovanja članova upravnog odbora, programskog odbora i generalnog direktora Radiodifuzne ustanove Srbije, ako ta ustanova emituje program na jeziku nacionalne manjine;
- 2) daje mišljenje u postupku imenovanja članova upravnog odbora, programskog odbora i generalnog direktora Radiodifuzne ustanove Vojvodine, ako ta ustanova emituje program na jeziku nacionalne manjine;
- 3) utvrđuje kriterijume za izbor odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine u ustanovi javnog servisa;
- 4) predlaže upravnom odboru radiodifuzne ustanove imenovanje odgovornog urednika programa na jeziku nacionalne manjine od kandidata koji se prijave i ispunjavaju uslove konkursa;
- 5) daje mišljenje o kandidatima za odgovornog urednika programa na jezicima nacionalnih manjina u radiodifuznoj ustanovi u kojoj se imenuje odgovorni urednik za više programa na jezicima nacionalnih manjina.

Druge nadležnosti u oblasti obaveštavanja

Član 21.

Nacionalni savet:

- 1) usvaja strategiju razvoja informisanja na jeziku nacionalne manjine, u skladu sa strategijom Republike Srbije;
- 2) daje predloge Republičkoj radiodifuznoj agenciji prilikom izrade Strategije razvoja radiodifuzije;

3) daje predlog za raspodelu sredstava koja se dodeljuju putem javnog konkursa iz budžeta Republike, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave pravnim i fizičkim licima koja obavljaju informisanje na jeziku nacionalne manjine;

4) razmatra izveštaje Upravnog i Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Srbije i Radiodifuzne ustanove Vojvodine i daje predloge i preporuke o programima na jeziku nacionalne manjine;

5) daje mišljenje i predloge Savetu Republičke radiodifuzne agencije, u vezi sa informisanjem na jeziku nacionalne manjine;

6) određuje predstavnika u Savetu Republičke radiodifuzne agencije koji učestvuje u njegovom radu bez prava odlučivanja, kada se razmatraju pitanja u vezi sa informisanjem na jeziku nacionalne manjine;

7) obavlja i druge poslove iz ove oblasti utvrđene zakonom i drugim propisima.

Zakon o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina („Sl. list SRJ”, br. 11/2002)

Deo drugi OSNOVNA NAČELA Zabrana diskriminacije

Član 3.

Zabranjuje se svaki oblik diskriminacije, na nacionalnoj, etničkoj, rasnoj, jezičkoj osnovi, prema licima koja pripadaju nacionalnim manjinama.

Organi federacije, republike, autonomne pokrajine, grada i opštine ne mogu da donose pravne akte, niti da preduzimaju mere koje su suprotne stavu 1. ovog člana.

Mere za obezbeđenje ravnopravnosti

Član 4.

Organi vlasti u Saveznoj Republici Jugoslaviji mogu u skladu sa Ustavom i zakonom da donose propise, pojedinačne pravne akte i da preduzimaju mere u cilju obezbeđenja pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalnih manjina i pripadnika većinske nacije.

Organi vlasti će doneti pravne akte i preduzeti mere iz stava 1. ovog člana u cilju popravljavanja položaja lica koja pripadaju romskoj nacionalnoj manjini.

Propisi, pojedinačni pravni akti i mere iz stava 1. ovog člana se ne mogu smatrati aktom diskriminacije.

Javno obaveštavanje na jezicima nacionalnih manjina

Član 17.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na potpuno i nepristrasno obaveštenje na svom jeziku, uključujući pravo na izražavanje, primanje, slanje i razmenu informacija i ideja putem štampe i drugih sredstava javnog obaveštavanja.

Država će u programima radija i televizije javnog servisa obezbediti informativne, kulturne i obrazovne sadržaje na jeziku nacionalne manjine, a može da osniva i posebne radio i televizijske stanice koje bi emitovale programe na jezicima nacionalnih manjina.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo da osnivaju i održavaju medije na svom jeziku.

Deo peti
ZAŠTITA PRAVA I SLOBODA MANJINA
Zabrana narušavanja prava manjina

Član 22.

Zabranjuju se mere koje menjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim nacionalnim manjinama i koje otežavaju uživanje i ostvarivanje prava pripadnika nacionalnih manjina.

Zakon o javnom informisanju
(“Službeni glasnik RS”, br. 43/2003, 61/05, 71/09)

Ostvarivanje prava posebnih kategorija lica

Član 5.

Radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina i etničkih zajednica u informisanju na sopstvenom jeziku i negovanju sopstvene kulture i identiteta, Republika obezbeđuje deo sredstava ili drugih uslova za rad javnih glasila na jezicima nacionalnih manjina i etničkih zajednica.

Radi zaštite interesa invalida, hendikepiranih lica i drugih lica sa posebnim potrebama, Republika obezbeđuje deo sredstava ili drugih uslova za nesmetano korišćenje prava ovih lica u javnom informisanju, a posebno slobode primanja ideja, informacija i mišljenja.

III. JAVNA GLASILA
Pojam javnog glasila

Član 11.

Javna glasila su novine, radio programi, televizijski programi, servisi novinskih agencija, Internet i druga elektronska izdanja navedenih javnih glasila, kao i druga sredstva javnog informisanja koja pomoću reči, slike ili zvuka objavljuju ideje, informacije i mišljenja namenjene javnoj distribuciju i neodređenom broju korisnika.

Javno glasilo nema svojstvo pravnog lica.

Član 12.

Ne smatraju se javnim glasilom, u smislu ovog zakona, periodično izdanje iz određene stručne oblasti namenjeno isključivo informisanju ili obrazovanju određene profesionalne grupe, publikacije, katalogi i programi koji sadrže isključivo oglase, reklame i informacije namenjene tržištu, novine, bilteni i slične publikacije namenjene internom informisanju koje se ne distribuiraju javno, službena glasila države, jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, kao ni druga službena glasila, a takođe ni leci, plakat i islični oblici javnog obaveštavanja.

Član 13.

Svake novine sa posebnim nazivom smatraju se posebnim javnim glasilom.

Sva izdanja jednih novina koja izlaze pod istim nazivom smatraju se jednim javnim glasilom.

Svaki pojedini program radija ili televizije smatra se jednim javnim glasilom i u slučaju kada se emitovanje vrši na više od jedne radiofrekvencije.

Ako se na različitim radiofrekvencijama emituju različiti radio ili televizijski programi istog osnivača javnog glasila, svaki program smatra se posebnim javnim glasilom.

Svaki servis agencije koji se posebno distribuira smatra se posebnim javnim glasilom.

Osnivač javnog glasila

Član 14.

Javno glasilo može osnovati domaće pravno lice (osnivač javnog glasila). Javno glasilo upisuje se u Registar javnih glasila.

Osnivač pravnog lica koje je osnivač javnog glasila može biti svako domaće ili strano pravno ili fizičko lice, u skladu sa zakonom.

Osnivač javnog glasila ne mogu biti, ni posredno ni neposredno, država i teritorijalna autonomija, kao ni ustanova, preduzeće i drugo pravno lice koje je u pretežnom delu u državnoj svojini ili koje se u celini ili pretežnim delom finansira iz javnih prihoda, osim ukoliko je to predviđeno posebnim zakonom kojim se uređuje oblast radiodifuzije.

Izuzetno od stava 3. država može posebnim zakonom osnovati novinsku agenciju.

Član 14a.

Osnivač javnog glasila ne može preneti niti na drugi način raspolagati pravom na javno glasilo ili pravom na izdavanje javnog glasila.

Ugovor ili drugi pravni posao koji za predmet ima prenos, odnosno drugo raspolaganje pravima iz stava 1. ovog člana ništav je.

U slučaju prestanka javnog glasila brisanjem iz registra javnih glasila ili na drugi način, odnosno prestanka štampanja ili izdavanja javnog glasila, nije dozvoljeno osnivanje javnog glasila pod istim ili sličnim imenom koje može izazvati zabunu u pogledu identiteta javnog glasila.

Zabrana iz stava 3. ovog člana važi godinu dana počev od dana izdavanja poslednjeg primerka javnog glasila koje je prestalo da postoji, odnosno koje se ne štampa, odnosno ne izdaje.

U slučaju povrede zabrane iz stava 3. ovog člana, kao i u slučaju izdavanja javnog glasila koje nije upisano u Registar javnih glasila, nadležni javni tužilac dužan je da bez odlaganja pokrene postupak za privredni prestup pred nadležnim sudom i zatraži izricanje mere privremene obustave delatnosti izdavanja javnog glasila.

Sud će u roku od 12 sati od podnošenja predloga javnog tužioca, u skladu sa zakonom, izreći osnivaču meru privremene obustave delatnosti izdavanja javnog glasila do pravosnažnog okončanja postupka iz stava 5. ovog člana.

U postupku za izricanje mere iz stava 6. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 24. ovog zakona.

Član 14b.

Registar javnih glasila vodi organizacija nadležna za vođenje registra privrednih subjekata.

Ministar nadležan za poslove javnog informisanja bliže uređuje način vođenja registra javnih glasila.

Član 14v.

Organizacija koja vodi registar javnih glasila jednom mesečno, na zahtev republičkog organa uprave nadležnog za poslove javnog informisanja, dostavlja izvod iz registra javnih glasila sa podacima o osnivačima javnih glasila.

Izvod iz registra javnih glasila iz stava 1. ovog člana sadrži naziv i matični broj za svakog osnivača javnog glasila, podatak o novčanom delu osnovnog kapitala, kao i pregled svih javnih glasila čiji je osnivač.

Organ uprave iz stava 1. ovog člana dostavlja izvod iz registra javnih glasila organizaciji koja sprovodi postupak prinudne naplate.

Organizacija koja sprovodi postupak prinudne naplate u roku od tri dana od dana prijema izvoda iz stava 1. ovog člana dostavlja organu uprave nadležnom za poslove javnog informisanja podatke o prinudnoj naplati za svakog od osnivača javnih glasila koji su navedeni u tom izvodu, sa posebnom naznakom o periodu obustave svih plaćanja.

IV. DISTRIBUCIJA JAVNIH GLASILA

Sloboda distribucije javnih glasila

Član 15.

Distribucija domaćih i stranih javnih glasila slobodna je.

Zabrana diskriminacije na tržištu javnih glasila

Član 16.

Lice koje se bavi distribucijom javnih glasila ne sme da odbije da distribuira nečije javno glasilo bez opravdanog komercijalnog razloga, kao ni da za distribuciju javnog glasila postavlja uslove koji su suprotni tržišnim principima.

Osnivač javnog glasila čija je distribucija obustavljena u celosti ili u značajnom delu povredom zabrane iz stava 1. ovog člana ima pravo da pred nadležnim sudom zahteva naknadu štete koju je usled toga pretrpeo.

U slučaju da u postupku iz stava 2. ovog člana utvrdi da je došlo do povrede zabrane iz stava 1. ovog člana, sud će naknadu za pretrpljenu štetu odmeriti najmanje prema vrednosti prodatog oglasnog prostora za sve brojeve javnog glasila koji nisu distribuirani povredom zabrane iz stava 1. ovog člana. U odsustvu dokaza o takvoj vrednosti za sve ili neke od brojeva javnog glasila smatraće se da je ta vrednost za svaki takav broj jednaka vrednosti prodatog oglasnog prostora u prvom broju javnog glasila koji nije distribuiran.

Postupak po zahtevu iz stava 2. ovog člana hitan je.

U postupku iz stava 2. ovog člana nadležni sud će na predlog osnivača javnog glasila odrediti privremenu meru kojom će obavezati lice koje se bavi distribucijom javnih glasila da do pravosnažnog okončanja postupka nastavi da obavlja distribuciju predmetnog javnog glasila.

Po predlogu iz stava 5. ovog člana nadležni sud odlučuje u roku od osam dana od dana podnošenja predloga, i svoju odluku odmah dostavlja osnivaču javnog glasila, odgovornom uredniku javnog glasila i licu koje se bavi distribucijom javnih glasila.

Zakon o ratifikaciji Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima
(„Sl. list SCG - Međunarodni ugovori”, br. 18 od 23. decembra 2005)

Član 11.

1. Države članice preuzimaju obavezu da za one koji koriste regionalne ili manjinske jezike na teritoriji na kojoj se ovi jezici govore, u skladu sa situacijom svakog od jezika, do stepena do kojeg javne vlasti, direktno ili indirektno, imaju nadležnost, moć ili igraju odgovarajuću ulogu u ovoj oblasti, i poštujući princip nezavisnosti i autonomnosti sredstava javnog informisanja:

a) (iii) omogućće odgovarajuće odredbe zahvaljujući kojima bi prikazivači programa ponudili sadržaje na regionalnim ili manjinskim jezicima;

b) (ii) ohrabre ili olakšaju redovno emitovanje radio programa na regionalnim ili manjinskim jezicima;

c) (ii) ohrabre ili olakšaju redovno emitovanje televizijskog programa na regionalnim ili manjinskim jezicima;

d) ohrabre ili olakšaju proizvodnju i distribuciju audio ili audiovizuelnih radova na regionalnim ili manjinskim jezicima;

e) (i) ohrabre ili olakšaju stvaranje i očuvanje makar jednih novina na regionalnim ili manjinskim jezicima; ili

f) (ii) primjene postojeće mjere finansijske podrške i na audiovizuelnu produkciju na regionalnim ili manjinskim jezicima;

2. Države članice preuzimaju obavezu da garantuju slobodu direktnog prijema radio i televizijskog programa iz susjednih zemalja, na jeziku koji je isti ili sličan regionalnom ili manjinskom jeziku, kao i da se ne suprostavljaju reemitovanju radio i televizijskih programa iz susjednih zemalja na ovom jeziku. Oni se, pored toga, zalažu da osiguraju da se neće postavljati nikakva ograničenja pravu na slobodu izražavanja i slobodnu cirkulaciju informacija u okviru pisane štampe na jeziku koji je isti ili sličan regionalnom ili manjinskom jeziku. Uživanje ovih sloboda, pošto sobom nosi odgovarajuće dužnosti i odgovornosti, može da bude podvrgnuto takvim formalnostima, uslovljavanjima, ograničavanjima ili kaznama koje su propisane zakonom i koje su nužne u demokratskom društvu, u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja i morala, radi zaštite ugleda ili radi zaštite informacija koje su primljene u povjerenju, ili za održavanje autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

3. Države članice preuzimaju obavezu da obezbjede da interesi korisnika regionalnih ili manjinskih jezika budu predstavljeni i uzeti u obzir tako što se mogu stvarati odgovarajuća tijela koja bi bila u skladu sa zakonom i odgovornostima koje postoje kada se garantuje sloboda i pluralizam medija.

III. PRIORITETI

3.1. JAVNI INTERES

Reformom cjelokupnog sistema javnog informisanja obezbijediti status javnog interesa informisanje nacionalnih manjina (manjinskih nacionalnih zajednica) na njihovom manjinskom jeziku. U skladu sa tim, radi ostvarivanja javnog interesa u oblasti informisanja, država u svom budžetu obezbjeđuje neophodna budžetska za (su)finansiranje programa i projekata na jezicima nacionalnih manjina (manjinskih nacionalnih zajednica).

U budžetima lokalnih samouprava u kojima je bosanski jezik u službenoj upotrebi obezbijediti posebnu budžetsku liniju za obezbjeđenje prava na informisanje (obavješćavanje) pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice na bosanskom jeziku, finansiranjem projekata u oblasti štampanih i elektronskih medija, sufinansiranjem programa i radio i televizijske produkcije koji imaju za cilj očuvanje, zaštitu i unapređenje nacionalnog identiteta sandžačkih Bošnjaka i unapređenje ostvarivanja prava pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice na nivou lokalne samouprave.

U cilju realizacije projekata u oblasti informisanja koji su predviđeni ovom strategijom, a koja je u skladu sa Ustavom i Strategijom razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji do 2016. godine, koju je donijela Vlada, Sektor za informisanje Bošnjačkog nacionalnog vijeća konstituisao je Odbor za informisanje. Odbor će razmatrati i donositi konkretne prijedloge u cilju što efikasnijeg i potpunijeg ostvarivanja prava na informisanje na bosanskom jeziku.

3.2. ŠTAMPANI MEDIJI

U oblasti štampanih medija obezbijediti primjenu evropskih standarda i preuzetih međunarodnih obaveza (Evropske povelje o regionalnim ili manjinskim jezicima i dr.), kroz očuvanje barem jednog štampanog medija na bosanskom jeziku i projektno finansiranje istraživačkog novinarstva na bosanskom jeziku i programskih sadržaja koji imaju za cilj očuvanje i afirmaciju nacionalnog identiteta i kulture sandžačkih Bošnjaka u Republici Srbiji.

U budžetu Republike, nadležnih ministarstava i drugih institucija i ustanova obezbijediti finansiranje štampanih medija na bosanskom jeziku uz poštovanje i primjenu mehanizma stečenih prava.

3.3. ELEKTRONSKI MEDIJI

3.3.1. Regionalni javni servis

Reformom sistema javnog informisanja, pored Radio Televizije Srbije i Radio Televizije Vojvodine, predvidjeti postojanje i regionalnih radiodifuznih ustanova kao javnih servisa, u okviru čega i Regionalnog javnog servisa Sandžaka.

Regionalni javni servis Sandžaka pokriva bi područje šest sandžačkih opština u kojima u pretežnom i najvećem broju žive pripadnici bošnjačke nacionalne zajednice u Republici Srbiji.

Uspostavljanjem Regionalnog javnog servisa Sandžaka obezbjedilo bi se efikasnije i djelotvornije zadovoljenje potrebe za informisanjem stanovništva sandžačkog regiona o svim temama i sadržajima od javnog interesa na regionalnom i lokalnom nivou, kao i posebno potrebe informisanja sandžačkih Bošnjaka, koji u pretežnom i najvećem broju žive na području Sandžaka.

Produkcija programa Regionalnog javnog servisa Sandžaka treba posebno da odražava raznolikost kulture, životnih i drugih uslova u regionu, kao i podršku regionalnim kulturnim, sportskim i drugim aktivnostima i vrijednostima u regionu i lokalnih zajednica u njemu.

Regionalni javni servis Sandžaka je poseban nezavisni emiter, čiji osnivač mogu biti najmanje dvije jedinice lokalne samouprave.

Na status Regionalnog javnog servisa Sandžaka saglasnost daje Bošnjačko nacionalno vijeće.

Regionalni javni servis Sandžaka se finansira iz jedinstvene radio televizijske pretplate koja se ostvaruje na državnom nivou, finansiranjem posebnih programa od strane države za potrebe ostvarenja prava na informisanje na maternjem bosanskom jeziku za pripadnike bošnjačke nacionalne zajednice koja u pretežnom i najvećem broju živi na području Sandžaka, finansiranjem od strane jedinica lokalne samouprave, kao i od komercijalnih prihoda.

3.3.2. Radiodifuzne oblasti

U skladu sa ustavnim i zakonskim odredbama o zaštiti prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina, reformom sistema radiodifuzije redefinisati postojeće radiodifuzne oblasti u Srbiji i na taj način obezbjediti potpunije i sveobuhvatnije mehanizme zaštite i ostvarenja prava sandžačkih Bošnjaka i ostalih manjinskih nacionalnih zajednica, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Reformisanim sistemom radiodifuzije područje šest sandžačkih opština u kojima u pretežnom i najvećem broju žive sandžački Bošnjaci svrstati u jednu radiodifuznu oblast.

3.3.3. Redakcija na bosanskom jeziku pri RTS-u

Pri Javnoj radiodifuznoj ustanovi Radio Televizija Srbije formirati posebnu redakciju na bosanskom jeziku.

Redakcija na bosanskom jeziku pri RTS-u priprema poseban program na bosanskom jeziku, posvećen posebno očuvanju nacionalnog identiteta i promociji kulturnih i sveukupnih nacionalnih vrijednosti bošnjačke nacionalne zajednice.

Osnovni cilj formiranja Redakcije programa na bosanskom jeziku je nepristrasno, blagovremeno, potpunije i sveobuhvatnije informisanje pripadnika

bošnjačke nacionalne zajednice u Republici Srbiji, kao i afirmacija, njegovanje i dalje unaprjeđenje njihovih tradicionalnih nacionalnih vrijednosti, u skladu sa zakonom i međunarodnim standardima.

Program Redakcije na bosanskom jeziku usmjeren je ka ostvarivanju i afirmaciji nacionalnih prava pripadnika bošnjačke nacionalne zajednice, u smislu očuvanja, njegovanja i afirmacije njihovih nacionalnih vrijednosti, tradicije, kulture i cjelokupnog nacionalnog identiteta uopšte.

Program Redakcije na bosanskom jeziku je opšteg programskog opredjeljenja i sadrži priloge informativnog, kulturnog, vjerskog, naučnog, obrazovnog, dječijeg, dokumentarnog, zabavnog, muzičkog i sportskog sadržaja i karaktera.

Pored ostalog, program Redakcije treba da doprinese i podizanju opšteg kulturnog i saznanjog nivoa građana uopšte. U pripremi i realizaciji programa primjenjivaće se svi zakonom i strukom propisani standardi. Posebno, program ne može imati nikakav sadržaj koji je na bilo koji način protivan opšteprihvaćenim, univerzalnim ljudskim vrijednostima, odnosno sadržaj koji na bilo koji način dovodi ili vrijeđa nacionalna i druga osjećanja drugih.

Novi Pazar
29.12.2012.god.

Izvršni odbor BNV